

## ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

### ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΕ΄

#### ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

### Ε Κ Θ Ε Σ Η

*Της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών «Έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου»*

### ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης συνήλθε σε τρεις συνεδριάσεις, στις 9 και 11 Σεπτεμβρίου 2014, υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής, κ. Κυριάκου Βιρβιδάκη, και στις 18 Σεπτεμβρίου 2014, υπό την προεδρία του Αντιπροέδρου αυτής, κ. Ιωάννη Κουτσούκου, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών «Έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου».

Στις συνεδριάσεις παρέστησαν ο Υπουργός Εσωτερικών, κ. Αργύρης Ντινόπουλος, ο Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών κ. Θεόφιλος Λεονταρίδης, ο Υφυπουργός Εσωτερικών, κ. Γεώργιος Ντόλιος, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, τον λόγο έλαβαν ο Εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, κ. Συμεών (Σίμος) Κεδικόγλου, η Εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ, κυρία Όλγα Γεροβασίλη, ο Ειδικός Αγορητής του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος, κ. Ιωάννης Κουτσούκος, ο Ειδικός Αγορητής των Ανεξαρτήτων Ελλήνων, κ. Ιωάννης Δημαράς, ο Ειδικός Αγορητής του Λαϊκού Συνδέσμου – Χρυσή Αυγή, κ. Αντώνιος Γρέγος, ο Ειδικός Αγορητής της Δημοκρατικής Αριστεράς, κ. Γεώργιος Κυρίτης, ο Ειδικός Αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, κ. Αθανάσιος Παφίλης, καθώς και οι Βουλευτές κ.κ. Βασίλειος Καπερνάρος, Θεόδωρος Δρίτσας, Απόστολος Κακλαμάνης, Ανδρέας Κουτσούμπας και Νικόλαος Βούτσης.

Ο Εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας και ο Ειδικός Αγορητής του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος εισηγήθηκαν την ψήφιση του ανωτέρω σχεδίου νόμου, ο Ειδικός Αγορητής των Ανεξαρτήτων Ελλήνων, ο Ειδικός Αγορητής του Λαϊκού Συνδέσμου – Χρυσή Αυγή και ο Ειδικός Αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας το καταψήφισαν, ενώ η Εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ και ο Ειδικός Αγορητής της Δημοκρατικής Αριστεράς επιφυλάχθηκαν για την τελική τοποθέτησή τους κατά τη συζήτηση του σχεδίου νόμου στη Βουλή.

Η Επιτροπή έκανε δεκτές τις τροποποιήσεις και τις νομοτεχνικές βελτιώσεις, που πρότεινε ο παριστάμενος Υπουργός Εσωτερικών, κ. Αργύρης Ντινόπουλος.

Τέλος, η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αφού έλαβε υπόψη τις αγορεύσεις των Εισηγητών, των Ειδικών Αγορητών, καθώς και των μελών της, αποδέχθηκε, κατά πλειοψηφία, το ως άνω σχέδιο νόμου, κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολό του και εισηγείται την ψήφισή του από τη Βουλή, όπως τροποποιήθηκε από τον παριστάμενο Υπουργό Εσωτερικών.

## ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

### *Έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου*

### Άρθρο 1

Το άρθρο 1 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

#### «Άρθρο 1

Ορισμοί, Διακρίσεις - ύψος  
και δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης

1.α) Χρηματοδότηση: δωρεά, εισφορά, έκπτωση, εισφορά σε είδος, οικονομική ενίσχυση προς τους δικαιούχους χρηματοδότησης.

β) Κρατική χρηματοδότηση: η νομοθετικά προβλεπόμενη οικονομική ενίσχυση σε δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης. Η κρατική χρηματοδότηση διακρίνεται σε:

βα) Τακτική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται κατ' έτος από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους.

ββ) Εκλογική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου της διεξαγωγής των εκλογών οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων για την κάλυψη των εκλογικών δαπανών τους και

βγ) κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους: ετήσια οικονομική ενίσχυση από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων που είναι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, για ίδρυση και λειτουργία κέντρων ερευνών και μελετών, καθώς και τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους.

γ) Ιδιωτική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση οποιασδήποτε μορφής που παρέχεται σε δικαιούχους χρηματοδότησης από φυσικά ή από νομικά πρόσωπα που δεν ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

δ) Περίοδος ελέγχου προεκλογικών δαπανών:

δα) Το χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την προκήρυξη των τακτικών γενικών βουλευτικών εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

δβ) Το χρονικό διάστημα που καθορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 3α του ν. 3213/2003 όπως ισχύει, σε περίπτωση προκήρυξης έκτακτων γενικών βουλευτικών εκλογών που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών.

ε) Δικαιούχοι χρηματοδότησης:

εα) πολιτικά κόμματα ή συνασπισμοί κομμάτων,

εβ) υποψήφιοι ή και αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

στ) Δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης: οι έχοντες αξίωση καταβολής κρατικής χρηματοδότησης, ήτοι:

στα) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Ελλήνων με αντιπροσώπους εκλεγμένους στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς του ίδιου κόμματος ή συνασπισμού.

στβ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, τα οποία στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς, τουλάχιστον στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εκλογικών περιφερειών της χώρας και συγκεντρώνει αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

στγ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, που έχουν εκλέξει αντιπροσώπους στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

στδ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, τα οποία στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συγκεντρώσαν αριθμό ψήφων, τουλάχιστον, ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

ζ) Έσοδα πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων:

ζα) τα ποσά που συγκεντρώνουν τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων από πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση από κάθε πηγή και ιδίως από τακτικές και έκτακτες εισφορές μελών, βουλευτών, υποστηρικτών, ψηφοφόρων και φίλων, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα,

ζβ) η κρατική χρηματοδότηση των δικαιούχων αυτής.

η) Έσοδα υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση που συγκεντρώνουν οι υποψήφιοι ή/και οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από κάθε είδους πηγή και ιδίως από υποστηρικτές, ψηφοφόρους και φίλους, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους, ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών και της θητείας τους αντίστοιχα.

θ) Δαπάνες πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων: τα πάσης φύσεως και προέλευσης ποσά που διαθέτουν τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου και της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ι) Δαπάνες αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα πάσης φύσεως και προέλευσης ποσά που διαθέτουν οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου.

ια) Εκλογικές δαπάνες υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα ποσά που καταβάλλονται για τις ανάγκες των υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των

προεκλογικών δαπανών. Κάθε είδους προσφορές, δωρεές, αποτιμώμενες σε χρήμα παροχές σε είδος και διευκολύνσεις, αμειβόμενη εργασία προς αυτούς, κάθε ποσό που καταβάλλεται για τη μίσθωση αιθουσών και πολιτικών γραφείων, την αγορά, έκδοση, κυκλοφορία και διακίνηση εντύπων, την καταχώριση και προβολή μηνυμάτων από τον τύπο και την παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών από επιχειρήσεις διαφημίσεων, τύπου και δημοσίων σχέσεων.

ιβ) Τραπεζικός λογαριασμός: λογαριασμός που τηρείται αποκλειστικά σε ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα εδρεύον και εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, μέσα από τον οποίο διακινούνται υποχρεωτικά όλα τα έσοδα και τα έξοδα κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού κομμάτων, καθώς και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ιγ) Εισφορές σε είδος: κάθε είδους παροχές και διευκολύνσεις στους δικαιούχους που δεν είναι χρηματικές αλλά αποτιμώνται σε χρήμα, όπως είναι ιδίως η εργασία που παρέχεται από δημοσίους υπαλλήλους που έχουν αποσπαστεί ή διατεθεί στους δικαιούχους χρηματοδότησης. Οι εισφορές σε είδος περιλαμβάνονται στα έσοδα των δικαιούχων χρηματοδότησης.

ιδ) Ελεγχόμενα πρόσωπα: Τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου ως προς τις δαπάνες και τα έσοδά τους, ήτοι:

ιδα) οι δικαιούχοι χρηματοδότησης, όπως αυτοί ορίζονται στην περίπτωση εα' του παρόντος άρθρου,

ιδβ) οι υποψήφιοι αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

ιδγ) οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

ιδδ) οι υποψήφιοι εκλογικοί συνδυασμοί του α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ως προς τα στοιχεία του στοιχείου ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου,

ιδε) οι διαφημιστικές εταιρείες, οι εταιρείες δημοσκοπήσεων και οι εταιρείες μέσων μαζικής ενημέρωσης.

ιε) Επιτροπή Ελέγχου: Η Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

2. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων χρηματοδοτούνται από το Κράτος, προκειμένου να αντιμετωπίζουν μέρος των δαπανών τους.

3. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κατ' έτος και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις (0,5 %) επί των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση χορηγείται στους υπό στοιχεία στα' και στβ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, για τη χρονική περίοδο από το επόμενο έτος εκείνου κατά το οποίο έλαβαν χώρα οι γενικές βουλευτικές εκλογές και στους υπό στοιχεία στγ' και στδ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, για τη χρονική περίοδο από το επόμενο έτος εκείνου κατά το οποίο έλαβαν χώρα οι εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση χορηγείται έως και το έτος διεξαγωγής των επόμενων αντίστοιχων εκλογών.

4. Η εκλογική κρατική χρηματοδότηση καταβάλλεται κάθε φορά που διεξάγονται γενικές βουλευτικές εκλο-

γές ή εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα μηδέν οκτώ τοις χιλίοις (0,08%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, κατά τη διάρκεια του οποίου διεξάγονται οι εκλογές. Αν διεξαχθούν περισσότερες της μίας εκλογές, όπως αυτές ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, το ανωτέρω ποσοστό δεν μπορεί να υπερβεί, αθροιστικά, το μηδέν κόμμα δεκαπέντε τοις χιλίοις (0,15 %). Για τους υπό στοιχείο στβ' και στδ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούχους, οι προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν στις γενικές βουλευτικές εκλογές και στις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τις οποίες αφορά η χρηματοδότηση αντιστοίχως.

5. Η κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους που λαμβάνουν οι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης ανέρχεται συνολικά σε ποσό ίσο με το μηδέν κόμμα ένα τοις χιλίοις (0,1%) των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Η κατανομή της χρηματοδότησης γι' αυτούς τους σκοπούς γίνεται με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που δικαιούνται την παραπάνω χρηματοδότηση, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά. Στον έλεγχο που διενεργείται από την Επιτροπή, κατά το άρθρο 21 του παρόντος νόμου, εξετάζεται αν τα ποσά που χορηγήθηκαν σε κόμματα ή συνασπισμούς διατέθηκαν για δραστηριότητες της παρούσας παραγράφου. Σε αρνητική περίπτωση, το κόμμα ή ο συνασπισμός που έλαβε το ποσό υποχρεούται σε επιστροφή του.

6. Οι αναγκαίες πιστώσεις για την κρατική χρηματοδότηση εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

7. Η κρατική χρηματοδότηση δεν υπόκειται σε φόρο. Το ποσόν της ιδιωτικής χρηματοδότησης που δίδεται στους δικαιούχους χρηματοδότησης εκπίπτει ολόκληρο από το φορολογητέο εισόδημα του χρηματοδότη.»

## Άρθρο 2

Το άρθρο 3 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Το συνολικό ποσό της τακτικής κρατικής χρηματοδότησης κατανέμεται στους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης ως εξής:

α. Ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και κατανέμεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

β. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) καταβάλλεται, ισόποσα, στους υπό το στοιχείο στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν και οι υπό το στοιχείο στα' του άρθρου 1 δικαιούχοι.

γ. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) χορηγείται ισόποσα στους υπό το στοιχείο στβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν και οι υπό τα στοιχεία στα' και στγ' της

παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι δικαιούχοι που εμπίπτουν σε καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες και το ποσό τακτικής χρηματοδότησης που καταβάλλεται σε αυτούς.

2. Το συνολικό ποσό της εκλογικής κρατικής χρηματοδότησης κατανέμεται στους δικαιούχους ως εξής:

α. Σε περίπτωση διενέργειας βουλευτικών εκλογών ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους. Σε περίπτωση διενέργειας εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ποσοστό 50% καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και ποσοστό 10% καταβάλλεται στους υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους.

β. Ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) καταβάλλεται στους υπό τα στοιχεία στβ' και στδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχους και κατανέμεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν οι υπό τα στοιχεία στα' και στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται το αργότερο οκτώ (8) ημέρες μετά την προκήρυξη των εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι υπό τα στοιχεία στα' και στγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχοι και το ποσό χρηματοδότησης που καταβάλλεται στον καθένα. Σε περίπτωση προκήρυξης εκλογών πριν από τη λήξη της βουλευτικής περιόδου εκδίδεται, με την παραπάνω διαδικασία, απόφαση για τον καθορισμό του ποσοστού χρηματοδότησης μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από την προκήρυξη, εκτός αν έχει ήδη εκδοθεί σχετική απόφαση σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο. Με όμοια απόφαση, που εκδίδεται το αργότερο δύο (2) μήνες μετά τη διενέργεια των εκλογών, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που εμπίπτουν στην περίπτωση β' και το ποσό χρηματοδότησης που καταβάλλεται στον καθένα.

3. Για την κατανομή της τακτικής κρατικής χρηματοδότησης μεταξύ των υπό το στοιχείο στα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δικαιούχων, καθώς και της εκλογικής χρηματοδότησης, το ποσό που διατίθεται, για καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες, διαιρείται με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσαν τα κόμματα και οι συνασπισμοί που ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Το πηλίκο αυτής πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσε κάθε κόμμα ή συνασπισμός και το γινόμενο αντιστοιχεί στο ποσό, το οποίο δικαιούνται το κόμμα ή ο συνασπισμός.

4. Το ποσό κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται συνασπισμός, κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν με βάση τη μεταξύ τους συμφωνία. Η συμφωνία γνωστοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διεξαγωγή των εκλογών. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το ποσό κατανέμεται ισοποσα μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν. Σε περίπτωση αποχώρησης πολιτικού κόμματος από συνασπισμό, το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται, κατανέμεται με βάση τη συμφωνία των κομμάτων που τον είχαν συγκροτήσει. Αν δεν υπάρχει ή

δεν γνωστοποιηθεί, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, η συμφωνία, κατανέμεται, ισόποσα, μεταξύ των κομμάτων που απαρτίζουν το συνασπισμό, στα οποία συνυπολογίζεται και εκείνο που αποχώρησε.»

### Άρθρο 3

Το άρθρο 5 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

#### «Άρθρο 5

Διακίνηση εσόδων και δαπανών  
πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων

1. Όλα τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και οι δαπάνες, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο θ' του άρθρου 1, του κάθε κόμματος ή συνασπισμού, διακινούνται μέσω ενός έως τριών τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε τρία πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της Ελληνικής Επικράτειας. Όλα τα έσοδα καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς του κάθε κόμματος ή συνασπισμού. Οι δαπάνες των ανωτέρω δικαιούχων αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

2. Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες ανά νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από τα πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ως κέντρο ερευνών και μελετών, καθώς και για τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους, διακινούνται μέσω ενός έως δύο τραπεζικών λογαριασμών, που τηρούνται σε δύο πιστωτικά ιδρύματα της επιλογής του νομικού προσώπου. Απαγορεύεται το άνοιγμα και η διατήρηση άλλων τραπεζικών λογαριασμών, εντός ή εκτός της Ελληνικής Επικράτειας. Όλα τα έσοδα του νομικού προσώπου καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτούς τους τραπεζικούς λογαριασμούς. Οι δαπάνες του νομικού προσώπου αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

3. Οι λογαριασμοί των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου γνωστοποιούνται, εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών από το άνοιγμά τους, στην Επιτροπή Ελέγχου. Η ίδια Επιτροπή Ελέγχου κατά τις διατάξεις του πέμπτου Κεφαλαίου, ελέγχει λεπτομερώς την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παρόν άρθρο. Το περιεχόμενο μη δηλωμένων λογαριασμών κατάσχεται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.»

### Άρθρο 4

Το άρθρο 6 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

#### «Άρθρο 6

Διακίνηση εσόδων και δαπανών υποψηφίων  
ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής  
των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες κάθε υποψηφίου ή/και

αιρετού αντιπροσώπου της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διακινούνται υποχρεωτικώς μέσω ενός και μοναδικού τραπεζικού λογαριασμού.

2. Όλα τα έσοδα καταλήγουν αποκλειστικά σε αυτόν τον τραπεζικό λογαριασμό. Οι δαπάνες του κάθε υποψηφίου ή/και αιρετού αποδεικνύονται με ταμειακές αποδείξεις, τιμολόγια, τραπεζικές επιταγές, εμβάσματα και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, ώστε να πιστοποιείται εμφανώς το πρόσωπο του χρηματοδότη.

3. Ο λογαριασμός αυτός γνωστοποιείται, εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών από το άνοιγμά του, στην Επιτροπή Ελέγχου. Παράλληλα ο υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος γνωστοποιεί και όλους τους άλλους λογαριασμούς στους οποίους είναι δικαιούχος ή συνδικαιούχος σε πιστωτικό ίδρυμα εδρεύον στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Ελέγχου διαπιστώσει την ύπαρξη μη δηλωμένου λογαριασμού ή διακίνησης χρημάτων μέσω άλλου λογαριασμού πλην της παραγράφου 1 του παρόντος, για τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται στο στοιχείο η' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και τις δαπάνες, όπως προσδιορίζονται στα στοιχεία ια' και ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, του υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου, το περιεχόμενο του λογαριασμού δύναται να κατασχεθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.»

### Άρθρο 5

Το άρθρο 7 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

#### «Άρθρο 7

Τρόποι και περιορισμοί ιδιωτικής χρηματοδότησης  
πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών κομμάτων

1. Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 αντίστοιχα. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί.

2. Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων ή/και νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από αυτά ως κέντρο ερευνών και μελετών χωρίς τραπεζική κατάθεση στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου αντίστοιχα, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτονος προσώπου.

3. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση σε πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων που υπερβαίνει το ποσό των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ διενεργείται υποχρεωτικά μόνον μέσω των τραπεζικών λογαριασμών της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

4. Η έκδοση κουπονιών, η αγορά των οποίων αποτελεί μέσο χρηματοδότησης, επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτά είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την Επιτροπή Ελέγχου. Σε αυτά, είναι υποχρεωτική η αναγραφή του ονοματεπωνύμου και του αριθμού φορολογικού μητρώου ή του δελτίου της αστυνομικής ταυτότητας του αγοραστή-χρηματοδότη. Στο τέλος κάθε έτους, η Επιτροπή Ε-

λέγχου υποχρεούται να διασταυρώνει αν το υπόλοιπο που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στα θεωρημένα και στα διατεθέντα από το κόμμα ή το συνασπισμό κουπόνια, συμπίπτει με τον αριθμό των αδιάθετων κουπονιών που υποχρεωτικά της επιστρέφονται με ευθύνη των τελευταίων. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Κατ' εξαίρεση των διατάξεων των παραγράφων 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων δύνανται να διοργανώνουν εξορμήσεις με σκοπό την οικονομική τους ενίσχυση. Το σύνολο των εσόδων κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού κομμάτων από τη διοργάνωση των εξορμήσεων με σκοπό την οικονομική τους ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσόν των εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (150.000 ευρώ) κατ' έτος.

5. Κατάθεση στους λογαριασμούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον διενεργείται επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

6. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τα κόμματα ή τους συνασπισμούς από:

α. Φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην Ελληνική Επικράτεια.

β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.

δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελλήνιας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών.

7. Απαγορεύεται η χορήγηση δανείων από τις τράπεζες προς τους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους.»

## Άρθρο 6

Μετά το άρθρο 7Α του ν. 3023/2002, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 του ν. 4203/2013, τίθεται άρθρο 7Β ως ακολούθως:

### «Άρθρο 7Β

Τρόποι και περιορισμοί χρηματοδότησης υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στον τραπεζικό λογαριασμό της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου που διαθέτει κάθε υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί.

2. Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από τον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό χωρίς τραπεζική κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του αρ-

θρου 6 του παρόντος νόμου, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη εισπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτοντος προσώπου. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση στον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό που υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ διενεργείται υποχρεωτικά μόνον μέσω του τραπεζικού λογαριασμού της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

3. Κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρξει προηγούμενη συναίνεση του κατά τα ανωτέρω υποψηφίου ή/και αιρετού και διενεργείται μόνο επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

4. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τους κατά τα ανωτέρω υποψηφίους ή/και αιρετούς από:

α. Φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην Ελληνική Επικράτεια.

β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.

δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελλήνιας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών.»

## Άρθρο 7

Το άρθρο 8 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

### «Άρθρο 8

Όρια ιδιωτικής χρηματοδότησης

1. Η ιδιωτική χρηματοδότηση πολιτικού κόμματος ή συνασπισμού, από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

2. Η ιδιωτική χρηματοδότηση υποψηφίου ή/και αιρετού αντιπροσώπου της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από το ίδιο πρόσωπο, κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης κατά παράβαση της παραγράφου 1 ή/και 2 του παρόντος άρθρου ο χρηματοδότης τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως ενός έτους και χρηματική ποινή.

4. Ιδιωτική χρηματοδότηση που υπερβαίνει ανά έτος τα όρια χρηματοδότησης της παραγράφου 1 ή/και 2 του παρόντος άρθρου, πρέπει να επιστραφεί στον χρηματοδότη το συντομότερο δυνατόν. Αν η επιστροφή της ιδιωτικής χρηματοδότησης αποδεικνύεται αδύνατη, το ποσό πρέπει να κατατίθεται αμελλητί από τον δικαιούχο χρηματοδότησης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο τέλος του έτους.

5. Στον υπολογισμό του ανωτάτου ορίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν συμπεριλαμβάνονται τα ποσά της αποζημίωσης βουλευτών και ευρωβουλευτών και των συντάξεων βουλευτών και ευρωβουλευτών που διατίθενται στα κόμματα ή σε συνασπισμούς κομμάτων.

### Άρθρο 8

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3023/2002 απαλείφεται η φράση «νομαρχιακών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών» μετά το κόμμα που τίθεται μετά τη λέξη «βουλευτικών» και αντικαθίσταται από τη φράση «εκλογών α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης».

2. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3023/2002 απαλείφεται η φράση «τριάντα (30) ημερών πριν από τη διεξαγωγή των νομαρχιακών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών» μετά το διαζευκτικό «ή» και αντικαθίσταται από τη φράση «ή εκλογών α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή του δημοψηφίσματος».

### Άρθρο 9

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 11, προστίθενται περιπτώσεις γ' και δ' μετά την περίπτωση β', ως ακολούθως:

«γ. Η χορήγηση εισιτηρίων μετακίνησης ετεροδημοτών και η ναύλωση μεταφορικών μέσων.

δ. Η τιμολόγηση των εξόδων και η παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου, να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών.»

### Άρθρο 10

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 12, προστίθεται περίπτωση στ' μετά την περίπτωση ε', ως ακολούθως:

«στ. Η τιμολόγηση των εξόδων και η παροχή ποσοστού έκπτωσης από τις επιχειρήσεις τύπου, να είναι διαφοροποιημένη μεταξύ των υποψηφίων.»

### Άρθρο 11

Το άρθρο 15 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

#### «Άρθρο 15

#### Διαχείριση των οικονομικών

1. Η διαχείριση των οικονομικών του πολιτικού κόμματος ή του συνασπισμού ανήκει στα όργανα που προβλέπονται από το καταστατικό του κόμματος ή του συνασπισμού. Τα όργανα αυτά και τα μέλη τους γνωστοποιούνται στον πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου έως τις 31 Ιανουαρίου κάθε έτους. Οποιαδήποτε μεταβολή κατά τη διάρκεια του έτους γνωστοποιείται αμέσως στην Επιτροπή.

2. Οι υποψήφιοι ή/και αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των οικονομικών τους.»

### Άρθρο 12

Το άρθρο 16 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

#### «Άρθρο 16

#### Βιβλία εσόδων – εξόδων

1. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων τηρούν στην έδρα τους λογιστικά βιβλία Γ' κατηγορίας,

στα οποία καταχωρούνται και μηχανογραφούνται πλήρως και υποχρεωτικά, κατά κατηγορίες και ξεχωριστά για κάθε έτος, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες τους. Επίσης καταχωρούνται χωριστά τα ποσά που συγκεντρώθηκαν από αυτούς κατά τον εκλογικό αγώνα και οι εκλογικές δαπάνες. Στο βιβλίο που τηρείται από συνασπισμό καταχωρούνται και τα έσοδα και οι δαπάνες των κομμάτων που τον συγκροτούν.

2. Τα λογιστικά αυτά βιβλία, ελέγχονται ετησίως από την Επιτροπή Ελέγχου, με βάση τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς που τα κόμματα, οι συνασπισμοί και οι εκλογικοί συνδυασμοί της γνωστοποιούν κάθε χρόνο υποχρεωτικά με δική τους ευθύνη.

3. Στο βιβλίο καταχωρούνται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας όποιου χρηματοδοτεί καθ' οποιοδήποτε τρόπο κόμμα και συνασπισμό κομμάτων.

4. Κάθε πολιτικό κόμμα και συνασπισμός τηρεί υποχρεωτικά στην έδρα του αναλυτικό αρχείο με τα στελέχη των παραστατικών, συμπεριλαμβανομένων και των κουπονιών και των αποδείξεων που αντιστοιχούν σε κάθε έσοδο και δαπάνη του.»

### Άρθρο 13

1. Μετά το άρθρο 16, προστίθεται άρθρο 16Α ως ακολούθως:

#### «Άρθρο 16Α

#### Υποχρεώσεις ελεγχόμενων προσώπων

1. Τα ελεγχόμενα πρόσωπα όπως περιγράφονται στο στοιχείο ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου οφείλουν όπως καταθέτουν στην Επιτροπή Ελέγχου:

α) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου κάθε έτος.

β) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα, αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

γ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα αναλυτικές καταστάσεις, παραστατικά και αποδείξεις εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο αποδεικτικό της χρηματοδότησής τους και της διαχείρισης των οικονομικών τους στοιχείων κάθε έτος για όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

δ) Όσον αφορά τα υπό στοιχεία ιδδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου ελεγχόμενα πρόσωπα το πλήρες και αναλυτικό περιεχόμενο, καθώς και την οικονομική αποτίμηση των εκατέρωθεν συναλλαγών που έχουν πραγματοποιήσει με τους δικαιούχους χρηματοδότησης για την περίοδο ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ε) Όσον αφορά τους υποψήφιους εκλογικούς συνδυασμούς του α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το ν. 3852/2010 όπως κάθε φορά ισχύει, τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν κατά το άρθρο 9 του ν. 3870/2010, όπως ισχύει, από τα οποία θα προκύπτει αναλυτικά και στο σύνολό της πάσης φύσεως χρηματοδότησης που έχουν λάβει από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων.

#### **Άρθρο 14**

1. Στον τίτλο του άρθρου 24 του ν. 3023/2002 προστίθεται η φράση «και των συνασπισμών κομμάτων» μετά τη λέξη «κομμάτων».

2. Στο άρθρο 24 του ν. 3023/2002 η παράγραφος 9 τροποποιείται ως ακολούθως:

«Για κάθε παράβαση των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή τον συνασπισμό κρατικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.»

3. Στο άρθρο 24 του ν. 3023/2002 προστίθεται παράγραφος 10, μετά την παράγραφο 9 ως ακολούθως:

«10. Πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων που αρνείται να υπαχθεί μερικώς ή ολικώς και καθ' οποιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει κατ' αναλογίαν μερικώς ή ολικώς την κρατική χρηματοδότηση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και εφαρμόζεται από το επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης οικονομικό έτος.»

#### **Άρθρο 15**

1. Από τον τίτλο του άρθρου 25 του ν. 3023/2002 απαιρείται η φράση «υποψηφίων βουλευτών» και αντί αυτής τίθεται η φράση «υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου».

2. Στο άρθρο 25 του ν. 3023/2002 προστίθεται παράγραφος 8, μετά την παράγραφο 7 ως ακολούθως:

«8. Αιρετός αντιπρόσωπος που αρνείται να υπαχθεί ολικώς ή μερικώς και καθ' οποιονδήποτε τρόπο στον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως αυτός προβλέπεται στο Πέμπτο Μέρος του παρόντος νόμου, δεν λαμβάνει τη βουλευτική αποζημίωση που δικαιούται. Η κύρωση αυτή διαπιστώνεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και ξεκινά να εφαρμόζεται από τον επόμενο της διαπιστωμένης παράβασης μήνα.»

#### **Άρθρο 16**

Μετά το άρθρο 25 του ν. 3023/2002, προστίθεται άρθρο 25Α ως ακολούθως:

##### **«Άρθρο 25Α Ποινικές κυρώσεις**

1. Τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και τα φυσικά πρόσωπα της παρα-

γράφου 2 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου που παραλείπουν, αργούν, αποκρύπτουν ή ψεύδονται σχετικά με τις υποχρεώσεις των ελεγχόμενων προσώπων όπως προκύπτουν από το άρθρο 16Α και αφορούν στη χρηματοδότηση, στη διαχείριση των οικονομικών τους και στην προέλευση των εσόδων τους, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή εκτός αν τα αδικήματα αυτά τιμωρούνται βαρύτερα από άλλη νομοθετική διάταξη.

2. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 5, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 2 έτη και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και τα μέλη που απαρτίζουν τα όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, που καίτοι εγνώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή.

3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 6, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο ετών και χρηματική ποινή. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι ανωτέρω υποψήφιοι ή/και αιρετοί, που καίτοι εγνώριζαν, αποδέχθηκαν χρηματοδότηση ή παροχή.

4. Οι ποινικές κυρώσεις ισχύουν ανεξάρτητα από τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις του παρόντος νόμου.»

#### **Άρθρο 17**

1. Στην περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 3023/2002, μετά τη φράση «η Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 21», προστίθεται η φράση «αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ενώπιόν της» και τίθεται κόμμα.

2. Στην περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 3023/2002, μετά τη φράση «επιβάλλει ως κύρωση την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα» τίθεται κόμμα και προστίθεται η φράση «μετά την έκδοση της οριστικής απόφασής του».

#### **Άρθρο 18**

Η παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Στον ιδιοκτήτη του εντύπου που παραβίασε την απαγόρευση της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 12, στις επιχειρήσεις τύπου που παραβίασαν την απαγόρευση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 και της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 και στα ελεγχόμενα πρόσωπα του στοιχείου ιδε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου που παραβίασαν την υποχρέωση της υπό στοιχείο δ' παραγράφου 1 του άρθρου 16Α, επιβάλλεται, με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου, πρόστιμο ύψους έως εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).»

#### **Άρθρο 19**

1. Ο τίτλος του άρθρου 21 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Η Επιτροπή Ελέγχου και οι αρμοδιότητές της».

2. Το άρθρο 21 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Ο έλεγχος των υπό στοιχεία ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, καθώς και η τήρηση των κάθε μορφής υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, ανατίθεται στην Επιτροπή Ελέγχου του στοιχείου ιε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, η οποία ενεργεί, ως ειδικό όργανο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 29 του Συντάγματος.

2. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι οι ακόλουθες:

α) Στην Επιτροπή Ελέγχου διαβιβάζονται οι καταγγελίες που αφορούν πιθανές παραβάσεις του παρόντος νόμου, τις οποίες εξετάζει κατ' αποκλειστικότητα και αποφαίνεται αιτιολογημένα επ' αυτών.

β) Η Επιτροπή Ελέγχου επιβάλλει με απόφασή της στα ελεγχόμενα πρόσωπα που παραβίασαν εξακριβωμένα τις διατάξεις του παρόντος νόμου, τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις.

γ) Η Επιτροπή Ελέγχου ρυθμίζει με πράξεις του Προέδρου της κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου ως προς τα ελεγχόμενα πρόσωπα του υπό στοιχείο ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

δ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει σε θέματα ελέγχου των οικονομικών των υπό στοιχεία ιδ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου προσώπων, την αρμοδιότητα της παραγράφου 4, του άρθρου 3B του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

ε) Η Επιτροπή Ελέγχου εισηγείται ή/και γνωμοδοτεί για την έκδοση κανονιστικών πράξεων που αφορούν στον παρόντα νόμο.

στ) Στο τέλος κάθε έτους η Επιτροπή Ελέγχου υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών.

ζ) Η Επιτροπή Ελέγχου έχει, προς διαπίστωση των παραβάσεων του παρόντος νόμου, την εξουσία να ελέγχει πλήρως τα πάσης φύσεως βιβλία, δηλώσεις, έγγραφα και λοιπά στοιχεία που της προσκομίζουν τα ελεγχόμενα πρόσωπα και οι υπόχρεοι, δύναται να λαμβάνει ένορκες ή ανωμοτί, κατά την κρίση της, καταθέσεις, στις περιπτώσεις που προβλέπεται επιβολή διοικητικών κυρώσεων, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο θεωρείται αναγκαίο για τον έλεγχο της εφαρμογής του παρόντος νόμου. Η Επιτροπή Ελέγχου μπορεί να ορίσει προθεσμία στα ελεγχόμενα πρόσωπα για παροχή διευκρινήσεων ή συμπλήρωση των στοιχείων που καταθέτουν ως προς τη χρηματοδότηση, την οικονομική διαχείριση και την προέλευση των πάσης φύσεως πόρων που τελούν αμέσως ή εμμέσως υπό τον έλεγχό τους. Το έργο της Επιτροπής Ελέγχου επικουρείται από έναν Εισαγγελέα Πρωτοδικών ειδικών αρμοδιοτήτων και αποκλειστικής ενασχόλησης με τις υποθέσεις του παρόντος νόμου, ο οποίος θα παρέχει στην Επιτροπή κάθε αναγκαία συνδρομή, κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της, ο οποίος διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου. Η θητεία του είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται για μια ακόμα φορά.

η) Η εξέταση των οικονομικών των υποψήφιων αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών, ολοκληρώνεται εντός πέντε (5) μηνών

από την υποβολή στην Επιτροπή Ελέγχου των στοιχείων, τα οποία προβλέπονται στο στοιχείο β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16Α του παρόντος νόμου.

θ) Καταγράφει πλήρως και αποτιμά χρηματικά τις εισφορές σε είδος που έλαβαν χώρα, κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών, στους δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την αγοραία τιμή.

ι) Αναφέρει ρητά τις πιθανολογούμενες παραβάσεις του παρόντος νόμου σε ετήσια έκθεση που εκδίδει.

ια) Εκδίδει αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, όπου καταγράφει και τη γνώμη της μειοψηφίας.

ιβ) Σε περίπτωση τέλεσης ποινικών αδικημάτων διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση τα πορίσματα με τα οποία διαπιστώθηκαν αυτά στον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα.

ιγ) Εξετάζει αν τα ποσά της χρηματοδότησης προς τα ελεγχόμενα πρόσωπα υπό τα στοιχεία ιδα' έως ιδδ', της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, διατέθηκαν για τις προβλεπόμενες από το νόμο δραστηριότητες και σε αρνητική περίπτωση επιβάλλει στα ελεγχόμενα πρόσωπα πρόστιμο ισόποσο με το διπλάσιο του παρآنάντως διατεθέντος ποσού εκτός εάν υπάρχει ειδικότερη διάταξη στον παρόντα νόμο.

ιδ) Τηρεί και διαχειρίζεται επίσημη ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, στην οποία η πρόσβαση για ενημέρωση είναι ελεύθερη και στην οποία δημοσιοποιεί:

ιδα) Την κοινοποιηθείσα από το Υπουργείο Εσωτερικών κρατική χρηματοδότηση που λαμβάνει κάθε δικαιούχος αυτής.

ιδβ) Κατάλογο στον οποίο αναφέρονται όλα τα δάνεια που έχει λάβει από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα κάθε πολιτικό κόμμα ή/και συνασπισμός κομμάτων, καθώς και αντίγραφο του κειμένου της κάθε συμφωνίας δανείου μεταξύ κόμματος ή/και συνασπισμού κομμάτων αφενός και του πιστωτικού ιδρύματος αφετέρου.

ιδγ) Αναλυτικό αρχείο με τις δωρεές, τα δάνεια και οποιοδήποτε είδος οικονομικής συνδρομής, καθώς και της εισφοράς σε είδος, αποτιμηθείσας σε χρήμα, που έχει λάβει κάθε υποψήφιος εκλογικός συνδυασμός στις εκλογές ανάδειξης αντιπροσώπων α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης από πολιτικά κόμματα ή/και συνασπισμούς κομμάτων.

ιδδ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε νομικού προσώπου που χρηματοδοτεί με οποιοδήποτε χρηματικό ποσό τους υπό στοιχεία εα' και εβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδε) Τα πλήρη στοιχεία κάθε φυσικού προσώπου που χρηματοδοτεί τους υπό στοιχείο εβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδστ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε χρηματοδότη προς τους υπό τους υπό στοιχεία εα' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης, εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδζ) Τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς



και απολογισμούς των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου και τις συνταχθείσες ετήσιες εκθέσεις της με τα αποτελέσματα του ελέγχου των βιβλίων αυτών.

ιδη) Τα αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, περιλαμβανομένης και της γνώμης της μειοψηφίας.

ιδθ) Τις προεκλογικές δαπάνες κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων και το συνολικό ποσό που διέθεσαν όλα τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών.

ιδι) Κανονιστικά κείμενα, αποφάσεις, εκθέσεις, διαβουλεύσεις και πληροφορίες.

ιε) Διαβιβάζει απευθείας στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος τους φακέλους με τις παραβάσεις για τις οποίες συντρέχει λόγος έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα κατά το άρθρο 26 του παρόντος νόμου.

ιστ) Για όσους εκ των ελεγχόμενων προσώπων και των υπόχρεων απαιτείται προηγούμενη απόφαση της Βουλής προκειμένου να εκκινήσει η προδικασία και να ασκηθεί ποινική δίωξη εις βάρος τους για αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους κατά τα άρθρα 62 παρ. 1 και 86 παράγραφος 1 και 2 εδάφιο 1 του Συντάγματος, το δικαστικό συμβούλιο του άρθρου 86 παράγραφος 4 είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί θετικά ή αποφατικά για την παραπομπή τους στο Δικαστήριο. Την εισήγησή του αυτή διαβιβάζει αμελλητί στη Βουλή, η οποία υποχρεούται κατά τη λήψη της απόφασής της να επικουρείται από το ως άνω δικαστικό συμβούλιο.»

#### **Άρθρο 20** **Καταργούμενες, διατηρούμενες** **και εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Οι διατάξεις των άρθρων 2, 4, 17, 18, 19, 20, 22, 32 και 33 του ν. 3023/2002 (Α' 146) καταργούνται.

2. Όπου στο ν. 3213/2003 όπως ισχύει, προβλέπεται «Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 21 του ν. 3023/2002» (Α' 146), τίθεται εφεξής «Επιτροπή Ελέγχου».

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών, όπου τούτο απαιτείται, μπορεί να ρυθμίζεται κάθε ειδικό θέμα που αναφέρεται στην εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

#### **Άρθρο 21**

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών

μπορεί να κωδικοποιούνται σε ενιαίο αυτοτελές κείμενο όλες οι διατάξεις που αφορούν στη χρηματοδότηση και στον έλεγχο πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και κάθε άλλη διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά ζητήματα οικονομικών των κομμάτων.

2. Κατά την κωδικοποίηση επιτρέπεται η αναδιατύπωση, όπου κρίνεται απολύτως αναγκαία για την ακριβέστερη νοηματική απόδοση, η απάλειψη διατάξεων που έχουν καταργηθεί ρητά ή σιωπηρά, καθώς και των διατάξεων που δεν έχουν πεδίο εφαρμογής, η νέα αριθμηση των άρθρων, η διαφορετική κατάταξη αυτών, των παραγράφων και των εδαφίων τους, η υποδιαίρεση άρθρων σε περισσότερα και γενικά κάθε αναμόρφωση των υπό κωδικοποίηση διατάξεων, για την αρτιότερη νομοτεχνική κατάσταση τους, χωρίς καμία νοηματική αλλοίωση ή μεταβολές ορολογίας, καθώς και η προσαρμογή των διατάξεων που καθορίζουν αρμοδιότητες διοικητικών και άλλων οργάνων στο υφιστάμενο οργανωτικό σχήμα των κεντρικών και αποκεντρωμένων κρατικών υπηρεσιών, των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Αν υπάρξει αμφιβολία στην έννοια διάταξης που κωδικοποιήθηκε επικρατεί το αρχικό κείμενο της διάταξης που κωδικοποιήθηκε.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται τα θέματα συγκρότησης της Επιτροπής Κωδικοποίησης, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τη λειτουργία της. Στα μέλη της Επιτροπής Κωδικοποίησης δεν καταβάλλεται αποζημίωση.

4. Μελλοντικές αλλαγές της νομοθεσίας αυτής γίνονται με τροποποίηση του εν λόγω διατάγματος.

#### **Άρθρο 22** **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2015.

#### **ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Γκ. Χαρδούβελης

Α. Ντινόπουλος

**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ**  
**ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

Χ. Αθανασίου

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2014

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

**ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΙΡΒΙΔΑΚΗΣ**

**ΠΑΥΛΟΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ**